

## Chambre des Représentants

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

18 NOVEMBRE 1947.

18 NOVEMBER 1947.

### PROJET DE LOI

approuvant le traité intervenu entre la Belgique et l'Organisation des Nations Unies relatif à l'Accord de Tutelle sur le Ruanda-Urundi approuvé par l'Assemblée Générale des Nations Unies, le 13 décembre 1946.

### WETSONTWERP

tot goedkeuring van het tussen België en de Organisatie der Verenigde Naties gesloten verdrag betreffende de overeenkomst inzake het Trustschap, over Ruanda-Urundi, goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 13 December 1946.

### EXPOSE DES MOTIFS

### MEMORIE VAN TOELICHTING

MESDAMES, MESSIEURS,

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Aux termes de l'article 119 du Traité de Versailles, l'Allemagne renonçait, en faveur des Puissances alliées et Associées, à tous ses droits sur ses possessions d'outre-mer. Par décision du 21 août 1919, le Conseil Suprême des Puissances alliées et associées attribua à la Belgique le mandat sur la partie nord-ouest de l'Afrique orientale allemande (provinces du Ruanda et de l'Urundi).

Cette décision fut prise en considération de la part importante prise par les troupes coloniales belges dans l'élimination des forces allemandes dans l'Est africain. Le choix du territoire dont l'administration fut confiée à la Belgique, fut motivé par son voisinage avec le Congo, une certaine communauté d'intérêts et les droits que l'Etat Indépendant du Congo avait exercés pendant quelque temps sur une partie des anciennes provinces allemandes en question.

La Belgique accepta d'exercer son mandat sur le territoire du Ruanda-Urundi au nom de la Société des Nations, conformément à l'article 22 du Pacte. Le 20 juillet 1922, le Conseil de la Société des Nations confirma les termes de ce mandat. Par la loi du 20 octobre 1924, le pouvoir souverain de la Belgique lui donna de son côté son approbation.

Luidens artikel 119 van het Verdrag van Versailles heeft Duitsland aan al zijn rechten op zijn overzeese bezittingen verzaakt, ten voordele van de Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden. Bij beslissing van 21 Augustus 1919 heeft de Opperste Raad van de Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden aan België het mandaat toegerekend over het noordwestelijk deel van Duits Oost-Afrika (de provinciën Ruanda en Urundi).

Deze beslissing werd genomen met inachtneming van het belangrijk aandeel dat de Belgische koloniale troepen hadden bij de vernietiging der Duitse strijdkrachten in Oost-Afrika.

De keuze van het grondgebied waarvan het bestuur aan België werd toevertrouwd, werd gemotiveerd door het feit dat het aan Congo grenst, door een zekere belangengemeenschap en door de rechten die de Onafhankelijke Congostaat enige tijd op een gedeelte van de hier bedoelde vroegere Duitse provinciën had uitgeoefend.

België stemde erin toe zijn mandaat over het grondgebied van Ruanda-Urundi uit te oefenen in naam van de Volkenbond overeenkomstig artikel 22 van het Pact. Op 20 Juli 1922 bekrachtigde de Raad van de Volkenbond de termen van dit mandaat. Bij de wet van 20 Oktober 1924 hechtte de soevereine macht van België harerzijds hieraan haar goedkeuring.

G.

La Belgique s'est acquittée scrupuleusement de toutes les obligations qui résultaient pour elle de l'administration du Ruanda-Urundi. Elle a accompli dans ce territoire une œuvre qui lui fait honneur et à laquelle la Commission Permanente des Mandats a rendu hommage d'une manière constante.

Le système des mandats constituait à l'époque une innovation. Pour la première fois une organisation internationale (la Société des Nations) se voyait attribuer la fonction de contrôler l'administration tutélaire de certains peuples « non encore capables de se diriger eux-mêmes ». D'après l'article 22 du Pacte, « le bien-être et le développement de ces peuples forment une mission sacrée de civilisation », et « la meilleure méthode de réaliser pratiquement ce principe est de confier la tutelle de ces peuples aux nations développées qui, en raison de leurs ressources, de leur expérience ou de leur position géographique, sont le mieux à même d'assumer cette responsabilité...; elles exerceraient cette tutelle en qualité de Mandataire et au nom de la Société. »

Toutefois, la notion de la tutelle des territoires « non encore capables de se diriger eux-mêmes » n'était pas neuve. Elle avait des antécédents historiques. Déjà, l'Acte général de la Conférence de Berlin, signé le 26 février 1885, contenait en germe quelques-uns des principes proclamés par la suite dans l'article 22 du Pacte, entre autres le principe visant le bien-être des indigènes, celui de leur conservation et de l'amélioration de leurs conditions morales et matérielles; il avait aussi proclamé le principe de l'égalité en matière économique entre les Puissances possessionnées dans le Bassin Conventionnel du Congo.

De même, la loi de 1908 sur le gouvernement du Congo belge, qui constitue la Charte Coloniale du Congo, garantit le respect des droits des indigènes, la reconnaissance de leurs coutumes et la protection de leurs droits fonciers.

En fait, l'application du statut du mandat, tel qu'il était défini par le Pacte de la Société des Nations, était limitée aux territoires coloniaux « qui, à la suite de la première guerre mondiale, avait cessé d'être sous la souveraineté des Etats qui les gouvernaient précédemment.

\*\*

Comme on le sait, la Charte des Nations Unies a substitué au régime des mandats le régime international de Tutelle (Trusteeship).

Dans ses grandes lignes ce régime s'inspire des principes sur lesquels reposait le système des mandats du Pacte de la Société des Nations.

Aux termes de l'article 76 de la Charte, les fins essentielles du régime de tutelle sont les suivantes :

- 1) affermir la paix et la sécurité internationales;
- 2) favoriser le progrès politique, économique et social des populations des territoires sous tutelle ainsi que le dé-

België heeft zich met nauwgezetheid van alle plichten gekwetten die voor dit land voortvloeiden uit het bestuur van Ruanda-Urundi. Het heeft op dit domein een werk tot stand gebracht dat dit land tot eer strekt en waarvan de Vaste Commissie der Mandaatgebieden voortdurend hulde heeft gebracht.

Het stelsel der mandaten was toen iets geheel nieuws. Voor het eerst kreeg een internationale organisatie (de Volkenbond) opdracht toezicht uit te oefenen op het tutelaire bestuur van zekere volkeren « die nog niet tot zelfbestuur in staat zijn ».

Volgens artikel 22 van het Pact zijn « het welzijn en de ontwikkeling van die volken een heilige beschavingsopdracht », en « de beste methode om dit beginsel praktisch uit te werken is de voogdij over die volkeren toe te vertrouwen aan de ontwikkelde naties die, wegens hun hulpbronnen, hun ondervinding en hun geografische ligging, het best in staat zijn om die verantwoordelijkheid op zich te nemen... zij zouden deze voogdij uitoefenen in de hoedanigheid van Mandataris en in naam van de Volkenbond ».

Het begrip voogdij over gebieden « die nog niet tot zelfbestuur in staat zijn » was evenwel niet nieuw. Het had geschiedkundige antecedenten. De Algemene Akte van de Conferentie van Berlijn, die op 26 Februari 1885 werd ondertekend, bevatte reeds de kiem van enkele der beginselen, die naderhand werden afgekondigd in artikel 22 van het Pact, onder meer het beginsel dat het welzijn der inboorlingen beoogt, het beginsel van hun behoud en van de verbetering van hun geestelijke en stoffelijke toestand; voornoemde Akte had ook het principe van gelijkheid op economisch gebied tussen de Mogendheden die bezittingen hebben in het Conventioneel Congo-bekken, afgekondigd.

De wet van 1908 over het Gouvernement van Belgisch Congo, die het Koloniaal Handvest van Congo uitmaakt, waarborgt eveneens de eerbiediging van de rechten der inlanders, de erkenning van hun gebruiken en de bescherming van hun rechten inzake grondbezit.

In feite bleef de toepassing van het statuut van het mandaat, zoals het werd omschreven door het Pact van de Volkenbond, beperkt tot de koloniale gebieden « die tengevolge van de eerste wereldoorlog hadden opgehouden onder de soevereiniteit te staan van de Staten die ze vroeger bestuurden ».

\*\*

Zoals bekend, heeft het Handvest der Verenigde Naties het mandaatregime vervangen door het internationaal Trustschapsregime (Trusteeship).

In zijn grote trekken steunt dit regime op de beginselen waarop ook het stelsel der mandaten van het Pact van de Volkenbond berustte.

Luidens artikel 76 van het Handvest zijn de hoofddoel-einden van het Trustschapsregime :

- 1) internationale vrede en veiligheid te bevorderen;
- 2) de politieke, economische, sociale en opvoedkundige vooruitgang van de inwoners der Trustgebieden te bevoor-

veloppement de leur instruction; favoriser également leur évolution progressive vers la capacité à s'administrer elles-mêmes ou l'indépendance, compte tenu des conditions particulières à chaque territoire et ses populations, des aspirations librement exprimées des populations intéressées et des dispositions qui pourront être prévues dans chaque accord de tutelle;

3) encourager le respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales pour tous, sans distinction de race, de sexe, de langue ou de religion, et développer le sentiment de l'interdépendance des peuples du monde;

4) assurer l'égalité de traitement dans le domaine social, économique et commercial à tous les Membres de l'Organisation et à leurs ressortissants; assurer de même à ces derniers l'égalité de traitement dans l'administration de la justice, sans porter préjudice à la réalisation des fins énoncées ci-dessus.

Le champ d'application du régime de tutelle est toutefois plus étendu que celui du régime des mandats. En effet aux termes de l'article 77 de la Charte, le régime de tutelle peut s'appliquer à trois catégories de territoires:

- 1) les territoires actuellement sous mandat;
- 2) les territoires qui peuvent être détachés d'Etats ennemis par suite de la seconde guerre mondiale;
- 3) les territoires qui seraient volontairement placés sous ce régime par les Etats responsables de leur administration.

En vertu de l'article 79, le régime de tutelle pour chacun des territoires à placer sous ce régime, fera l'objet d'un accord entre les Etats directement intéressés, y compris la Puissance mandataire dans le cas des territoires sous mandat. Cet accord doit ensuite être approuvé par l'Assemblée générale des Nations Unies.

C'est le Conseil de Tutelle qui exerce, sous l'autorité de l'Assemblée générale, les pouvoirs qui revenaient en cette matière à la Commission Permanente des Mandats. Le Conseil de Tutelle toutefois aura des pouvoirs plus étendus que n'en avait la Commission des Mandats dont le rôle était purement consultatif. Sa composition est, d'autre part, différente de celle de la Commission des Mandats. Cette dernière ne comprenait que des experts. Le Conseil de Tutelle est composé de représentants des membres des Nations Unies choisis en cette qualité. Il comprend un nombre égal de membres des Nations Unies qui administrent des territoires sous tutelle et de membres qui n'en administrent pas.

Aux termes de l'article 87 de la Charte, le Conseil de tutelle examinera les rapports que les Puissances qui exercent la tutelle doivent lui faire parvenir, accueillera les pétitions, procédera à des visites périodiques des territoires sous tutelle, etc.

\*\*

deren, alsmede hun geleidelijke ontwikkeling tot zelfbestuur of onafhankelijkheid, rekening houdende met de bijzondere omstandigheden van ieder gebied en de bevolking daarvan en de vrijelijk uitgedrukte wensen van het betrokken volk, en met inachtneming van de bepalingen van iedere Trustschapsovereenkomst;

3) eerbied aan te moedigen voor de rechten van de mensch en voor de grondvrijheden voor allen zonder onderscheid naar ras, geslacht, taal of godsdienst, en voorts aan te moedigen de erkenning van de onderlingen afhankelijkheid van de volken der wereld;

4) voor alle Leden van de Verenigde Naties en hun onderdanen een gelijke behandeling in sociale, economische en handelszaken te verzekeren en eveneens een gelijke behandeling voor bedoelde onderdanen bij de rechtsbedeling, zonder afbreuk wordt gedaan aan het bereiken van de bovengenoemde doeleinden.

De toepassingsmogelijkheden van het Trustschapsregime zijn evenwel uitgebreider dan die van het stelsel der mandaten. Luidens artikel 77 van het Handvest kan het Trustschapsregime immers toegepast worden op drie categorien van gebieden:

- 1) gebieden, welke nu onder mandaat staan;
- 2) gebieden, welke als gevolg van de Tweede Wereldoorlog van vijandelijke Staten zullen losgemaakt worden;
- 3) gebieden, welke door de Staten, die verantwoordelijk zijn voor hun beheer, vrijwillig onder dit regime zouden worden geplaatst.

Krachtens artikel 79, zal het Trustschapsregime, voor ieder gebied dat onder dit regime zal worden geplaatst, het voorwerp uitmaken van een akkoord tussen de rechtstreeks hierbij betrokken Staten, met inbegrip van de mandaatstaat, indien het gebieden betreft die onder mandaat staan. Dit akkoord dient daarna goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

De Trustschapsraad oefent onder het gezag van de Algemene Vergadering, de machten uit die op dit gebied aan de Vaste Commissie der Mandaten toekwamen. De Trustschapsraad zal evenwel over uitgebreider machten beschikken dan de Commissie der Mandaten, waarvan de rol uitsluitend consultatief was. Anderzijds is hij anders samengesteld dan de Commissie der Mandaten. Deze telde enkel deskundigen. De Trustschapsraad bestaat uit vertegenwoordigers van de leden der Verenigde Naties in die hoedanigheid gekozen. Hij bestaat uit een gelijk aantal leden van de Verenigde Naties die Trustgebieden besturen en leden die er geen besturen.

Overeenkomstig artikel 87 van het Handvest, zal de Trustschapsraad de rapporten en onderzoeken die de Staten, welke het Trustschap uitoefenen, hem moeten overmaken; hij zal de petitie in ontvangst nemen, periodieke bezoeken inrichten aan de Trustgebieden, enz.

\*\*

Lors de la réunion de la Commission Préparatoire des Nations Unies qui s'est tenue à Londres du 23 novembre au 23 décembre 1945, une recommandation fut adoptée tendant à ce que l'Assemblée générale adoptât une résolution aux termes de laquelle les Etats qui administrent des territoires en vertu d'un mandat de la Société des Nations fussent invités à prendre, de concert avec les autres Etats directement intéressés, les mesures nécessaires pour la mise en application de l'article 79 de la Charte.

Le 18 janvier 1946, au cours de la première partie de la première session de l'Assemblée générale des Nations Unies à Londres, le délégué de la Belgique annonça que « désireuse de favoriser la mise en application, dans le délai le plus rapproché, du régime de tutelle, la Belgique déclare, dès à présent son intention d'ouvrir incessamment des négociations en vue de placer sous ce régime le territoire du Ruanda-Urundi dont, en 1919, l'administration lui fut confiée en vertu d'un mandat des principales Puissances alliées associées, confirmé par le Conseil de la Société des Nations ».

En agissant ainsi, la Belgique ne faisait que se conformer à l'esprit de la Charte. La plupart des autres Puissances mandataires ont agi de même.

En exécution de cette intention, le Gouvernement belge élaborait aussitôt un projet aux termes duquel la Belgique exercerait conformément aux dispositions de la Charte, la tutelle sur le territoire du Ruanda-Urundi. La Belgique a consulté sur ce projet le Royaume-Uni qu'elle considère comme un Etat directement intéressé aux termes de l'article 79 de la Charte, tout comme le Royaume-Uni a consulté la Belgique considérée comme Etat directement intéressé au territoire sous tutelle du Tanganyika Territory. Les deux pays ont marqué mutuellement leur accord sur ces textes.

Lors de la deuxième partie de la première session de l'Assemblée générale, réunie à New-York du 23 octobre au 16 décembre 1946, la Belgique déposa son projet aux fins d'approbation. L'Australie, la France, la Nouvelle-Zélande et le Royaume-Uni déposèrent également des projets de régime de tutelle pour les territoires que ces Puissances administraient en vertu d'un mandat.

L'accord de tutelle pour le Ruanda-Urundi fut approuvé par 41 voix contre 6 et 5 abstentions, par l'Assemblée générale, le 13 décembre 1946, après avoir subi, en Commission, quelques modifications de forme.

..

L'accord de tutelle, dont le texte est soumis à l'approbation du Parlement, porte les conditions dans lesquelles le territoire sous tutelle sera administré. Dans leurs grandes lignes, ces conditions sont les mêmes que pour les mandats.

En tant qu'autorité chargée de l'administration, la Belgique aura plein pouvoir de législation, d'administration et

Tijdens de vergadering van de Voorbereidende Commissie der Verenigde Naties, van 23 November tot 23 December 1945 te Londen gehouden, werd een motie aangenomen die er naar streefde de Algemene Vergadering een resolutie te doen goedkeuren waarin de Staten, die gebieden besturen krachtens een mandaat van de Volkenbond, zouden aangezet worden om, samen met de andere rechtstreeks betrokken Staten, de nodige maatregelen te nemen voor de toepassing van artikel 79 van het Handvest.

Op 18 Januari 1946, tijdens het eerste gedeelte van de eerste zitting van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties, maakte de Belgische afgevaardigde bekend dat « België » wensend een zo vlug mogelijk toepassing van het Trustschapsregime te bevorderen, nu reeds zijn voornemen te kennen geeft om dadelijk onderhandelingen aan te knopen om dit regime toe te passen op het gebied Ruanda-Urundi, waarvan het bestuur in 1919 aan België werd toevertrouwd krachtens een mandaat van de voornaamste Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden bekrachtigd door de Raad van de Volkenbond ».

Door aldus op te treden, richtte België zich slechts naar de geest van het Handvest. De meeste andere Mandaatstaten hebben aldus gehandeld.

Om dit opzet uit te werken, maakte de Belgische Regering onverwijld een ontwerp op, luidens hetwelk België, overeenkomstig de bepalingen van het Handvest, het Trustschap over het gebied Ruanda-Urundi zou uitoefenen. België heeft over dit ontwerp de raad ingewonnen van het Verenigd-Koninkrijk dat het beschouwt als zijnde rechtstreeks betrokken, luidens de bepalingen van art. 79 van het Handvest, juist zoals het Verenigde Koninkrijk België heeft geraadpleegd, daar dit land werd beschouwd als een Staat die rechtstreeks belangstelt in het Trustgebied Tanganyika Territorium. De beide landen hebben hun wederzijdse goedkeuring aan deze teksten gehecht.

Tijdens het tweede gedeelte van de eerste zitting van de Algemene Vergadering, die van 23 October tot 16 December 1946 te New-York werd gehouden, legde België zijn plan ter goedkeuring voor. Australië, Frankrijk, Nieuwe-Zeeland en het Verenigd-Koninkrijk dienden eveneens ontwerpen van Trustschapsregime in, voor de gebieden welke door die Mogendheden krachtens een mandaat bestuurd werden.

De Trustschapsovereenkomst voor Ruanda-Urundi werd op 13 December 1946 met 41 stemmen tegen 6 stemmen en 5 onthoudingen door de Algemene Vergadering goedgekeurd, nadat in commissie nog enkele wijzigingen aan de vorm waren aangebracht.

..

Het Trustschapsovereenkomst waarvan de tekst aan het Parlement ter goedkeuring wordt voorgelegd, behelst de voorwaarden waar in het Trustgebied zal bestuurd worden. In hun grote lijnen zijn deze voorwaarden dezelfde als voor de mandaatgebieden.

Als gezag, belast met het bestuur, zal België, ten volle gemachtigd zijn inzake wetgevende, uitvoerende en rechte-

de juridiction sur le territoire du Ruanda-Urundi. Elle continuera donc à administrer ce territoire comme partie intégrante du territoire belge.

La Belgique y assurera le maintien de l'ordre et veillera à ce que le territoire du Ruanda-Urundi apporte sa contribution au maintien de la paix et de la sécurité internationale.

Comme sous le système du mandat, un régime d'égalité de traitement dans les domaines juridique, économique et commercial sera assuré dans le territoire sous tutelle.

La Belgique prendra, d'autre part, toutes les mesures propres à assurer l'évolution politique des populations du Ruanda-Urundi et favorisera à cette fin le développement des institutions politiques qui conviennent à ce territoire.

L'accord garantit dans l'étendue du Ruanda-Urundi la liberté de conscience, celle de l'enseignement et des cultes ainsi que les libertés de la parole, de la presse, de réunion et de pétition sous la seule réserve des exigences touchant le maintien de l'ordre public.

Ajoutons que la Belgique se réserve le droit aux termes de l'accord, de proposer à tout moment que tout ou partie du territoire du Ruanda-Urundi soit considéré comme zone stratégique, conformément aux articles 82 et 83 de la Charte.

L'Administration belge sous le régime du trusteeship n'aura qu'à continuer l'administration belge sous le régime des mandats pour assurer la prospérité du Ruanda-Urundi et conduire ce territoire dans la voie du progrès. La Belgique s'y emploiera avec la sincérité, la conscience, le sens des réalités qu'elle met à accomplir toutes ses obligations internationales et coloniales.

*Le Ministre des Colonies,*

P. WIGNY.

*Le Ministre des Affaires Etrangères,*

P.-H. SPAAK.

lijke macht ten opzichte van Ruanda-Urundi. Het zal dus voortgaan dit gebied als integrerend deel van het Belgisch grondgebied te besturen.

België zal er de handhaving der orden verzekeren en er voor zorgen dat Ruanda-Urundi het zijne bijdrage tot het behoud van de vrede en van de internationale veiligheid.

Zoals onder met mandaatstelsel, zal ook in het Trust-gebied een regime van gelijke behandeling op juridisch, economisch en handels-gebied gehandhaafd worden.

Anderzijds zal België alle geschikte maatregelen nemen om de politieke evolutie van de bevolking van Ruanda-Urundi te verzekeren en het zal daartoe de ontwikkeling van de voor dit gebied aangewezen politieke instellingen bevorderen.

De overeenkomst waarborgt in het gebied van Ruanda-Urundi de gewetensvrijheid, de vrijheid van onderwijs en van de erediensten, alsook de vrijheid van het woord, van de drukpers, van vergadering en van petitie, onder het ~~een~~ voorbehoud der vereisten inzake de handhaving van de openbare orde.

Laten we er nog aan toevoegen dat België, luidens de overeenkomst, zich het recht voorbehoudt ten allen tijde voor te stellen dat geheel het grondgebied van Ruanda-Urundi of een gedeelte ervan zou beschouwd worden als strategische zone, overeenkomstig artikelen 82 en 83 van het Handvest.

Het Belgisch Bestuur onder het Trustschapsregime zal slechts het Belgisch bestuur onder het mandaatstelsel dienen voort te zetten om de welvaart in Ruanda-Urundi te verzekeren en dit gebied op de weg naar de vooruitgang te leiden. België zal zich hierop toeleggen met de oprechtheid, de nauwgezetheid en de werkelijkheidszin waarmee het al zijn internationale en koloniale verplichtingen nakomt.

*De Minister van Koloniën,*

*De Minister van Buitenlandse Zaken,*

## PROJET DE LOI

CHARLES,

Prince de Belgique, Régent du Royaume,

*A tous présents et à venir, SALUT !*

Sur la proposition des Ministres des Affaires Etrangères  
et des Colonies,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Les Ministres des Affaires Etrangères et des Colonies  
sont chargés de présenter en Notre nom, aux Chambres  
législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

## ARTICLE UNIQUE.

Le traité intervenu entre la Belgique et l'Organisation  
des Nations Unies, relatif à l'Accord de Tutelle sur le  
Ruanda-Urundi, approuvé par l'Assemblée Générale des  
Nations Unies, le 13 décembre 1946, sortira son plein et  
entier effet.

Donné à Bruxelles, le 10 novembre 1947.

PAR LE RÉGENT :

CHARLES.

*Le Ministre des Colonies,*

P. WIGNY.

*Le Ministre des Affaires Etrangères,*

P.-H. SPAAK.

## WETSONTWERP

KAREL,

Prins van België, Regent van het Koninkrijk.

*Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL !*

Op de voordracht van de Ministers van Buitenlandsche  
Zaken en van Koloniën,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

De Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën  
zijn gelast in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers, het  
ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

## ENIG ARTIKEL.

Het tussen België en de Organisatie der Verenigde  
Naties gesloten verdrag betreffende de overeenkomst in-  
zake trustschap over Ruanda-Urundi, goedgekeurd door  
de Algemene Vergadering der Verenigde Naties de  
13<sup>e</sup> December 1946, zal volledige uitwerking hebben.

Gegeven te Brussel, de 10 November 1947.

VANWEGE DE REGENT :

*De Minister van Koloniën,**De Minister van Buitenlandsche Zaken,*

**Accord de Tutelle pour le territoire du Ruanda-Urundi approuvé par l'Assemblée Générale des Nations Unies lors de la soixante-deuxième Séance plénière de sa première Session, le 13 décembre 1946.**

ATTENDU que le territoire connu sous le nom de Ruanda-Urundi a été administré jusqu'ici conformément à l'article 22 du Pacte de la Société des Nations en vertu d'un mandat conféré à la Belgique;

ATTENDU que l'article 75 de la Charte des Nations Unies signée à San-Francisco le 26 juin 1945 prévoit l'établissement d'un régime international de Tutelle pour l'administration et la surveillance des territoires qui pourraient être placés sous ce régime en vertu d'accords particuliers ultérieurs;

ATTENDU qu'en vertu de l'article 77 de ladite Charte, le régime international de Tutelle peut s'appliquer aux territoires actuellement sous mandat;

ATTENDU que le Gouvernement belge a manifesté le désir de placer le Ruanda-Urundi sous ledit régime international de Tutelle;

ATTENDU que conformément aux termes des articles 75 et 77 de ladite Charte, un territoire doit être placé sous le régime international de tutelle au moyen d'un accord de Tutelle;

EN CONSÉQUENCE, l'Assemblée Générale des Nations Unies décide d'approuver les termes suivants du régime de Tutelle pour le Ruanda-Urundi:

#### ARTICLE PREMIER.

Le présent Accord de Tutelle s'applique à l'intégralité du territoire du Ruanda-Urundi tel qu'il est actuellement administré par la Belgique et tel qu'il a été délimité par l'article I du mandat belge et par le traité signé à Londres le 22 novembre 1934 par la Belgique et la Grande-Bretagne.

#### ARTICLE 2.

Le présent Accord désigne, conformément à l'article 75 de la Charte, le Gouvernement belge comme Autorité chargée de l'Administration du Ruanda-Urundi. Ce Gouvernement assumera la responsabilité de l'administration de ce Territoire.

#### ARTICLE 3.

L'Autorité chargée de l'administration s'engage à administrer le Ruanda-Urundi de manière à atteindre les buts fondamentaux du régime international de Tutelle énoncés à l'article 76 de la Charte des Nations Unies. L'Autorité chargée de l'administration s'engage, en outre, à collaborer pleinement avec l'Assemblée Générale des Nations

**Trustschapovereenkomst voor het gebied Ruanda-Urundi goedgekeurd door de Algemene Vergadering der Verenigde Naties tijdens de twee en zestigste voltallige Vergadering van haar eerste zitting, op 13 December 1946.**

AANGEZIEN het onder de naam Ruanda-Urundi bekend staande gebied tot nog toe overeenkomstig artikel 22 van het Pakt van de Volkenbond bestuurd werd krachtens een aan België toegekend mandaat;

AANGEZIEN artikel 75 van het Handvest der Verenigde Naties dat te San Francisco op 26 Juni 1945 ondertekend werd, de invoering voorziet van een internationaal Trustschapsstelsel voor het beheer van en het toezicht op zodanige gebieden als bij latere bijzondere overeenkomsten onder dit regime zullen worden geplaatst;

AANGEZIEN krachtens artikel 77 van gezegde Handvest het internationaal Trustschapsregime kan toegepast worden op de gebieden welke nu onder mandaat staan;

AANGEZIEN de Belgische Regering de wens heeft uitgedrukt Ruanda-Urundi onder het internationaal trustschapsregime waarvan sprake te plaatsen;

AANGEZIEN overeenkomstig de bewoordingen van artikelen 75 en 77 van gezegd Handvest, een grondgebied onder het internationaal Trustschapsregime moet geplaatst worden door middel van een Trustschapsovereenkomst;

DIENTENGEVOLGE, beslist de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties volgende bepalingen van het Trustschapsregime voor Ruanda-Urundi goed te keuren.

#### ARTIKEL 1.

Onderhavige Trustschapsovereenkomst is van toepassing op het geheel van het grondgebied van Ruanda-Urundi zoals het op dit oogenblik door België bestuurd wordt en zoals de grens er van bepaald werd door artikel I van het Belgisch mandaat en door het Verdrag dat te Londen op 22 November 1934 door België en Groot-Brittannië ondertekend werd.

#### ARTIKEL 2.

Door deze overeenkomst wordt overeenkomstig artikel 75 van het Handvest, de Belgische Regering aangesteld als Overheid belast met het bestuur van Ruanda-Urundi. Deze Regering zal de verantwoordelijkheid op zich nemen voor het bestuur van dit grondgebied.

#### ARTIKEL 3.

Het Besturend Gezag gaat de verbintenis aan Ruanda-Urundi te besturen op een wijze die overeenstemt met de fundamentele doeleinden van het Internationaal Trustschapsregime zoals deze bepaald worden onder artikel 76 van het Handvest der Verenigde Naties. Het besturend gezag gaat bovendien de verbintenis aan met de Alge-

Unies et avec le Conseil de Tutelle dans l'accomplissement de toutes leurs fonctions, telles qu'elles sont définies à l'article 87 de la Charte des Nations Unies.

Elle s'engage également à faciliter les visites périodiques du Territoire sous Tutelle auxquelles l'Assemblée Générale ou le Conseil de Tutelle pourraient éventuellement faire procéder, à convenir avec ces organes des dates auxquelles ces visites auraient lieu, ainsi qu'à s'entendre avec eux sur les questions que poseraient l'organisation et l'accomplissement de ces visites.

#### ARTICLE 4.

L'Autorité chargée de l'administration assurera le maintien de la paix et du bon ordre ainsi que la bonne administration et la défense du Territoire. Elle veillera à ce qu'il apporte sa contribution au maintien de la paix et de la sécurité internationales.

#### ARTICLE 5.

A cet effet et en vue de remplir les obligations découlant de la Charte et du présent Accord, l'Autorité chargée de l'administration :

1. aura pleins pouvoirs de législation, d'administration et de juridiction sur le Territoire du Ruanda-Urundi, et, sous réserve des dispositions de la Charte et du présent Accord, l'administrera selon la législation belge, comme partie intégrante du territoire belge;

2. sera autorisée à constituer le Ruanda-Urundi en union ou fédération douanière, fiscale ou administrative avec les territoires limitrophes relevant de sa souveraineté, et à créer des services communs entre ces territoires et le Ruanda-Urundi, à condition que ces mesures ne soient pas inconciliables avec les fins du régime international de Tutelle et avec les dispositions du présent Accord;

3. pourra établir sur le Territoire sous Tutelle des bases militaires, y compris des bases aériennes, élever des fortifications, entretenir ses propres forces armées et lever des contingents de volontaires.

L'Autorité chargée de l'administration pourra également prendre, dans les seules limites imposées par la Charte, toutes mesures d'organisation ou de défense propre à assurer :

- la participation du Territoire au maintien de la paix et de la sécurité internationales;
- le respect des engagements relatifs à l'assistance et aux facilités données au Conseil de Sécurité par l'Autorité chargée de l'administration;
- le respect de l'ordre intérieur;
- la défense du Territoire dans le cadre des accords spé-

mene Vergadering van de Verenigde Naties en met de Trustschapsraad volledig samen te werken bij de uitoefening van al hun functies, zoals deze bepaald worden onder artikel 87 van het Handvest der Verenigde Naties.

Het gaat eveneens de verbintenis aan de periodieke bezoeken aan het Trustgebied waartoe de Algemene Vergadering of de Trustschapsraad gebeurlijk zouden kunnen doen overgaan, te vergemakkelijken, met deze organismen overeen te komen omtrent en data waarop deze bezoeken zouden plaats vinden, alsmede met deze laatste overleg te plegen omtrent de vraagstukken welke door het inrichten en het afleggen van deze bezoeken worden opgeworpen.

#### ARTIKEL 4.

Het Besturend Gezag zal de handhaving van de vrede en van de goede orde alsmede de goede administratie en de verdediging van het Gebied verzekeren. Het zal er voor zorgen dat dit laatste bijdraagt tot de handhaving van de internationale vrede en veiligheid.

#### ARTIKEL 5.

Te dien einde en met het oog op de vervulling van de verplichtingen die uit het Handvest en uit deze overeenkomst voortvloeien, zal het besturend gezag :

1. algehele wetgevende, administratieve en rechterlijke macht bezitten over het Gebied Ruanda-Urundi en behoudens de bepalingen van het Handvest en van deze Overeenkomst, zal het dit gebied besturen volgens de Belgische wetgeving als wezenlijk deel van het Belgisch grondgebied;

2. gemachtigd zijn Ruanda-Urundi in een douane-, fiscale of administratieve unie of federatie te verenigen met de aangrenzende gebieden die onder zijn souvereiniteit staan, en gemeenschappelijke diensten op te richten voor deze gebieden en Ruanda-Urundi, op voorwaarde dat deze maatregelen niet onverenigbaar wezen met de doeleinden van het internationaal Trustschapsstelsel en met de bepalingen van deze overeenkomst;

3. in het Trustgebied militaire basissen, met inbegrip van luchtvaartbasissen mogen oprichten, vestingwerken aanleggen, eigen strijdkrachten onderhouden en vrijwilligerscontingenten lichten.

Het besturend gezag zal eveneens, binnen de door het Handvest gestelde perken, alle organisatie- en verdedigingsmaatregelen mogen treffen die geschikt zijn om :

- de medewerking van het Trustgebied te verzekeren aan de handhaving van de internationale vrede en veiligheid;
- de verbintenissen te doen eerbiedigen betreffende de bijstand en de faciliteiten, aan de Veiligheidsraad toegezegd door het besturend gezag;
- de binnenlandse orde te doen eerbiedigen;
- de verdediging van het Gebied te verzekeren bin-

ciaux pour le maintien de la paix et de la sécurité internationales.

#### ARTICLE 6.

L'Autorité chargée de l'administration favorisera le développement des institutions politiques libres qui conviennent au Ruanda-Urundi. A cette fin, elle assurera aux habitants du Ruanda-Urundi une participation croissante à l'administration et aux services tant centraux que locaux du Territoire; elle développera la participation des habitants aux organes représentatifs de la population du Territoire dans des conditions appropriées aux circonstances particulières à celui-ci.

En bref, elle prendra toutes les mesures propres à assurer l'évolution politique des populations du Ruanda-Urundi, conformément à l'article 76b de la Charte des Nations Unies.

#### ARTICLE 7.

L'Autorité chargée de l'administration s'engage à appliquer au Ruanda-Urundi les dispositions de toutes les conventions et recommandations internationales présentes ou à venir, qui pourraient être appropriées aux conditions particulières du Territoire et qui contribueraient à atteindre les buts fondamentaux du régime international de Tutelle.

#### ARTICLE 8.

En établissant des lois relatives à la propriété du sol et aux droits sur les ressources naturelles, ainsi qu'à leur transfert, l'Autorité chargée de l'administration tiendra compte des lois et des coutumes indigènes, respectera les droits et protégera les intérêts, tant présents que futurs, de la population indigène. Aucune propriété foncière indigène ou aucune propriété indigène de ressources naturelles ne pourra faire l'objet d'un transfert, excepté entre indigènes, sans avoir reçu au préalable l'approbation de l'autorité publique compétente. Aucun droit réel ne pourra être constitué sur un bien foncier indigène ou sur les ressources du sous-sol appartenant à des indigènes, en faveur de non-indigènes, si ce n'est avec la même approbation.

#### ARTICLE 9.

L'Autorité chargée de l'administration prendra, sous réserve des dispositions de l'article suivant, toutes les mesures nécessaires en vue d'assurer à tous les Etats Membres des Nations Unies et à leurs ressortissants, l'égalité de traitement en matière sociale, économique, industrielle et commerciale, et à cet effet :

1. assurera à tous les ressortissants des Membres des Nations Unies les mêmes droits qu'à ses propres ressortis-

nen het kader der speciale akkoorden voor het behoud van de internationale vrede en veiligheid.

#### ARTIKEL 6.

Het besturend gezag zal de ontwikkeling bevorderen der vrije politieke instellingen, die voor Ruanda-Urundi geschikt zijn.

Te dien einde zal het aan de bewoners van Ruanda-Urundi een steeds toenemende deelneming waarborgen aan het beheer en aan de centrale en lokale diensten van het Gebied; het zal de vertegenwoordiging der bewoners in de representatieve organismen der bevolking van het Trustgebied uitbreiden in de voorwaarden die passen bij de bijzondere omstandigheden van dit gebied.

Kortom, het zal alle maatregelen treffen die geschikt zijn om de politieke evolutie van de bevolking van Ruanda-Urundi, overeenkomstig artikel 76b, van het Handvest der Verenigde Naties, te verzekeren.

#### ARTIKEL 7.

Het besturend gezag gaat de verbintenis aan op Ruanda-Urundi de bepalingen toe te passen van alle bestaande of toekomstige internationale overeenkomsten en aanbevelingen die zouden kunnen passen bij de bijzondere omstandigheden van het Gebied en die zouden helpen de voornaamste oogmerken van het internationaal Trustschapsregime te verwezenlijken.

#### ARTIKEL 8.

Bij het opmaken van de wetten betreffende de eigendom van de bodem en de rechten op de natuurlijke hulpbronnen, zomede betreffende hun overdracht, zal het Besturend Gezag met de inlandse wetten en gewoonten rekening houden, de wetten eerbiedigen en de bestaande en toekomstige belangen van de inlandse bevolking beschermen. Geen inlandse grondeigendom of inlandse eigendom van natuurlijke hulpbronnen zal het voorwerp van een overdracht mogen uitmaken, uitgezonderd tussen inlanders, zonder dat vooraf de goedkeuring van de bevoegde openbare overheid verkregen is. Geen enkel zakelijk recht zal ten voordele van niet-inlanders mogen gevestigd worden op een inlands grondeigendom of op aan inlanders toebehorende opbrengsten van de ondergrond indien dezelfde goedkeuring niet verkregen is.

#### ARTIKEL 9.

Het besturend gezag zal, onder voorbehoud van de bepalingen van het volgend artikel, alle maatregelen treffen die nodig zijn om aan alle Leden van de Verenigde Naties en aan hun onderhorigen, gelijkheid van behandeling op sociaal, economisch, industrieel en handelsgebied te verzekeren en te dien einde :

1. zal het aan alle onderhorigen van de Leden van de Verenigde Naties dezelfde rechten verlenen als aan haar

sants en ce qui concerne l'accès et l'établissement dans le Ruanda-Urundi, la liberté de transit et de navigation, y compris la liberté de transit et de navigation par air, l'acquisition de la propriété mobilière et immobilière, la protection de la personne et des biens et l'exercice des professions et de l'industrie;

2. n'établira, à l'égard des ressortissants des Membres des Nations Unies, aucune discrimination basée sur la nationalité, en ce qui concerne l'octroi de concessions pour le développement des ressources naturelles du Territoire et n'accordera pas de concessions ayant le caractère d'un monopole général;

3. assurera l'égalité de traitement dans l'administration de la justice aux ressortissants de tous les Membres des Nations Unies.

Les droits conférés par le présent article aux ressortissants des Etats Membres des Nations Unies s'étendent, dans les mêmes conditions, aux sociétés ou associations contrôlées par ces ressortissants et constituées selon la législation de l'un quelconque de ces Etats.

#### ARTICLE 10.

L'application des dispositions de l'article précédent est subordonnée à l'obligation générale qui incombe aux Nations Unies et à l'Autorité chargée de l'administration, de promouvoir le développement politique, économique, social et culturel des habitants du Territoire et de poursuivre les autres buts que se propose le régime de Tutelle, tels qu'ils sont définis à l'article 76 de la Charte des Nations Unies.

L'Autorité chargée de l'administration aura notamment la faculté:

1) d'organiser les services et les travaux publics essentiels de la façon et dans les conditions qu'elle estimera justes;

2) de créer, dans l'intérêt du Ruanda-Urundi, des monopoles d'un caractère purement fiscal, en vue de lui procurer les ressources paraissant le mieux s'adapter aux besoins locaux;

3) chaque fois que les intérêts ou le progrès économique des habitants du Territoire du Ruanda-Urundi l'exigeront, d'organiser ou d'autoriser l'organisation, à des fins déterminées, d'autres monopoles ou entreprises présentant un caractère de monopole, sous condition d'un contrôle public convenable, pourvu que, dans le choix de toute institution chargée d'exécuter les dispositions du présent paragraphe autre que les institutions contrôlées par le Gouvernement ou que celles auxquelles le Gouvernement participe, l'Autorité chargée de l'Administration n'établisse à l'égard des Membres des Nations Unies ou de leurs ressortissants aucune discrimination fondée sur la nationalité.

eigen onderhorigen wat betreft de toegang tot en de vestiging in Ruanda-Urundi, de vrijheid van transiteren en van scheepvaart, met inbegrip van de vrijheid van lucht-transito en luchtscheepvaart, het verkrijgen van roerende en onroerende eigendom, de bescherming van de persoon en de goederen en de uitoefening van beroepen en nijverheid;

2. zal het ten opzichte van de onderhorigen van de Leden van de Verenigde Naties geen onderscheid maken dat zou berusten op de nationaliteit wat betreft het toekennen van vergunningen voor de exploitatie van de natuurlijke hulpbronnen van het Gebied en zal het geen concessies toekennen die het karakter hebben van een algemeen monopolie;

3. zal het de gelijkheid van behandeling inzake rechtsbedeling verzekeren aan de onderhorigen van alle Leden van de Verenigde Naties.

De onder dit artikel aan de onderhorigen van de Leden van de Verenigde Naties toegekende rechten worden, onder dezelfde voorwaarden, uitgebreid tot de vennootschappen of verenigingen die door deze onderhorigen gecontroleerd worden en die opgericht werden overeenkomstig de wetgeving van om het even welke onder deze Staten.

#### ARTIKEL 10.

De toepassing van de bepalingen van voorgaand artikel is ondergeschikt aan de algemene verplichting die op de Verenigde Naties en het Besturend Gezag rust om de politieke economische, sociale en culturele ontwikkeling van de inwoners van het gebied te bevorderen en de andere oogmerken na te streven die ten grondslag liggen aan het Trustschapsregime, zoals deze bepaald worden onder artikel 76 van het Handvest der Verenigde Naties.

Het Besturend Gezag zal onder meer bevoegd zijn om:

1. de essentiële openbare diensten en werken te organiseren op een wijze en onder de voorwaarden die het billijk zal achten;

2. in het belang van Ruanda-Urundi monopolieën van een louter fiscaal karakter op te richten, ten einde aan dit Gebied de hulpbronnen te verschaffen die het meest geschikt lijken voor de plaatselijke behoeften;

3. telkenmale als de belangen of de economische vooruitgang van de inwoners van het gebied Ruanda-Urundi het zullen eisen, andere monopolieën of ondernemingen met het karakter van een monopolie tot bepaalde doeleinden te organiseren of daartoe machtiging te verlenen, mits een behoorlijk openbaar toezicht wordt uitgeoefend, onder voorwaarde dat in de keuze van elke instelling belast met het uitvoeren van de bepalingen van onderhorige paragraaf, andere dan de door de Regering gecontroleerde instellingen of van diegenen waaraan de Regering deelneemt, het Besturend Gezag ten opzichte van de Leden van de Verenigde Naties of van hun onderhorigen geen onderscheid maakt dat gesteund is op de nationaliteit.

## ARTICLE 11.

Aucune disposition du présent Accord ne donne le droit à un Membre des Nations Unies de réclamer pour lui-même ou pour ses ressortissants, ses sociétés ou ses associations, le bénéfice de l'article 9 du présent Accord, dans un domaine où il ne donne pas aux habitants, sociétés et associations, le bénéfice de l'article 9 du présent Accord, dans un domaine où il ne donne pas aux habitants sociétés et associations du Ruanda-Urundi l'égalité de traitement avec les ressortissants, sociétés et associations de l'Etat auquel il réserve le traitement le plus favorable.

## ARTICLE 12.

L'Autorité chargée de l'administration développera le système de l'instruction élémentaire dans le Territoire sous Tutelle en vue de réduire le nombre des illettrés, de perfectionner l'habileté manuelle et d'améliorer l'éducation de la population. Elle donnera, dans la mesure du possible, les facilités nécessaires pour permettre aux étudiants qualifiés l'accès à une instruction supérieure, particulièrement dans l'ordre professionnel.

## ARTICLE 13.

L'Autorité chargée de l'administration assurera, dans l'étendue du Territoire sous Tutelle, la pleine liberté de conscience, la liberté d'enseignement religieux et le libre exercice de toutes les formes de culte qui ne sont contraires ni à l'ordre public, ni aux bonnes mœurs; elle donnera à tous les missionnaires ressortissant de tout Etat Membre des Nations Unies la faculté de pénétrer, de circuler et de résider dans le territoire sous Tutelle, d'y acquérir et posséder des propriétés, d'y élever des bâtiments dans un but religieux et d'y ouvrir des écoles et des hôpitaux. Les dispositions du présent article n'affecteront cependant pas le devoir de l'Autorité chargée de l'administration d'exercer le contrôle nécessaire pour assurer le maintien de l'ordre public et de la bonne administration ainsi que la qualité et le progrès de l'enseignement.

## ARTICLE 14.

Sous la seule réserve des exigences du maintien de l'ordre public, l'Autorité chargée de l'administration assurera aux populations du Territoire sous Tutelle la liberté de parole, de presse, de réunion et de pétition.

## ARTICLE 15.

L'Autorité chargée de l'administration pourra, au nom du Territoire sous Tutelle, accepter de devenir membre de toute commission consultative régionale (autorité régionale), organisation technique ou autre association volontaire d'Etats. Elle pourra coopérer avec des organismes internationaux spécialisés, publics ou privés, et pourra se

## ARTIKEL 11.

Geen enkele bepaling van onderhorige overeenkomst geeft het recht aan een lid van de Verenigde Naties voor zichzelf of voor zijn onderhorigen, zijn vennootschappen of zijn verenigingen, aanspraak te maken op het voordeel van artikel 9 van onderhorige overeenkomst in een domein waar het aan de inwoners, vennootschappen en verenigingen van Ruanda-Urundi geen gelijke behandeling toekent als aan de onderhorigen, vennootschappen en verenigingen van de Staat waaraan het de meest gunstige behandeling toekent.

## ARTIKEL 12.

Het Besturend Gezag zal in het Trustgebied het stelsel van het lager onderwijs uitbreiden ten einde het aantal ongeletterden te verminderen, de geschiktheid tot handenarbeid te volmaken en het opvoedingspeil der bevolking op te voeren. Het zal, in de mate van het mogelijke, de nodige faciliteiten verlenen om aan de geschikte studenten toe te laten een hoger onderwijs te genieten, vooral met het oog op de beroepsopleiding.

## ARTIKEL 13.

Het Besturend Gezag zal over het ganse Trustgebied de volledige vrijheid van geweten, de vrijheid van het godsdienstonderwijs waarborgen, zomede de vrije uitoefening van alle vormen van eredienst die niet in strijd zijn met de openbare orde of met de goede zeden; het zal aan alle missionarissen onderhorigen van ieder lid der Verenigde Naties de gelegenheid geven in het Trustgebied te komen, er in te reizen en er te verblijven, er goederen te verwerven en te bezitten, er met een godsdienstig oogmerk gebouwen op te richten en er scholen en hospitalen te openen. De bepalingen van dit artikel zullen nochtans geen wijziging brengen aan de plicht van het Besturend Gezag om het nodig toezicht uit te oefenen met het oog op het behoud van de openbare orde en de behoorlijke administratie alsmede op het behoud van de hoedanigheid en de uitbreiding van het onderwijs.

## ARTIKEL 14.

Onder het enig voorbehoud van de vereisten inzake de handhaving der openbare orde, zal het Besturend Gezag de vrijheid van het woord, van drukpers, van vergadering en van petitie aan de bevolking van het Trustgebied waarborgen.

## ARTIKEL 15.

Het Besturend Gezag zal, in naam van het Trustgebied, mogen aannemen lid te worden van elke gewestelijke adviserende commissie (gewestelijke overheid), technische organisatie of andere vrijwillige vereniging van Staten. Het zal mogen samenwerken met publieke of private gespecialiseerde internationale organismen, en zich op an-

livrer à d'autres formes de coopération internationale qui ne sont pas en contradiction avec la Charte.

#### ARTICLE 16.

L'Autorité chargée de l'administration présentera à l'Assemblée Générale des Nations Unies un rapport annuel sur la base du questionnaire établi par le Conseil de Tutelle, conformément à l'article 88 de la Charte des Nations Unies.

Ces rapports comprendront des informations relativement aux mesures prises pour mettre à exécution les suggestions et les recommandations de l'Assemblée Générale et du Conseil de Tutelle.

L'Autorité chargée de l'administration désignera un représentant accrédité pour assister aux séances du Conseil de Tutelle au cours desquelles les rapports de l'Autorité chargée de l'administration du Ruanda-Urundi seront examinés.

#### ARTICLE 17.

Rien dans le présent Accord n'affectera le droit qu'a l'Autorité chargée de l'administration de proposer à tout moment la désignation de tout ou partie du Territoire comme zone stratégique, conformément aux articles 82 et 83 de la Charte.

#### ARTICLE 18.

Les termes du présent Accord de Tutelle ne pourront être modifiés ou amendés que conformément aux articles 79, 93 ou 85 de la Charte.

#### ARTICLE 19.

Tout différend, quel qu'il soit, qui viendrait à s'élever entre l'Autorité chargée de l'administration et tout autre Membre des Nations Unies, relatif à l'interprétation ou à l'application des dispositions du présent Accord de Tutelle sera, s'il ne peut être réglé par négociation ou tout autre moyen, soumis à la Cour Internationale de Justice prévue par le Chapitre XIV de la Charte des Nations Unies.

dere wijze aan internationale samenwerking mogen wijden op voorwaarde dat niet in strijd met het Handvest wordt gehandeld.

#### ARTIKEL 16.

Het Besturend Gezag zal bij de Algemene Vergadering der Verenigde Naties een jaarlijks verslag indienen op grond van de vragenlijst, opgesteld door de Trustschapsraad overeenkomstig artikel 88 van het Handvest der Verenigde Naties.

Deze verslagen zullen inlichtingen bevatten over de maatregelen, die getroffen werden om de voorstellen en de aanbevelingen van de Algemene Vergadering en van de Trustschapsraad uit te voeren.

Het Besturend Gezag zal een geaccrediteerd afgevaardigde aanduiden om de vergaderingen van de Trustschapsraad bij te wonen, in de loop waarvan de verslagen van het Besturend Gezag voor Ruanda-Urundi onderzocht zullen worden.

#### ARTIKEL 17.

Niets in deze overeenkomst zal afbreuk doen aan het recht, dat het Besturend Gezag bezit om op elk ogenblik voor te stellen het geheel of een gedeelte van het Grondgebied als strategische zone aan te wijzen, overeenkomstig artikelen 82 en 83 van het Handvest.

#### ARTIKEL 18.

De bewoordingen van deze Trustschapsovereenkomst zullen slechts veranderd of geamendeerd kunnen worden, overeenkomstig artikelen 79, 83 of 85 van het Handvest.

#### ARTIKEL 19.

Elk geschil dat zou ontstaan tussen het Besturend Gezag en elk ander Lid van de Verenigde Naties, betreffende de interpretatie of de toepassing der bepalingen van deze Trustschapsovereenkomst zal, indien het niet door onderhandelingen of door een ander middel kan opgelost worden, aan het Internationaal Gerechtshof voorzien bij Hoofdstuk XIV van het Handvest der Verenigde Naties onderworpen worden.